

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАНПУТ НА ТАБАКУ

Цена за Србију:

на годину	6 дин.
за пола године	3 дин.
а стране земље на годину	9 дин.

УРЕДНИШТВО и АДМИНИСТРАЦИЈА
ЈЕ У ЗДАЊУ
ОПШТИНСКОГ СУДА

Цена је огласима 6 дин. пара од врсте
Претплату ваља слаћи упутицом на општин-
ски суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ.
Неплаћена писма не примају се.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 13. Августа 1888 г.

почетак у 5 часова по подне.

(Свршетак)

Председник. Ја сам добио јуче један акт од одбора дорђолског друштва, а тако исто један акт и од грађана дорђолских, којим моле, да се реши да се у будуће не носи песак с Дунава, да би обала расла. Ја сам одредио једну комисију по тој ствари.

Чујте њихове молбе и извештај комисије. Секретар прочита.

Петра Видаковић. На самом песку насипати земљу и правити шпор, мислим, да би био излишан трошак. Вода кад би на нашу страну пошла, она би однела прво песак па онда и земљу.

Ја баш мислим, да чишћењем обале дунавске добијамо двоје: прво, општина добија приход; друго грађани добијају по врло јевтину цену песак и треће корито се чисти и даје Дунаву бољи ток.

Ја сам мишлења, да никако не треба напуштати то ношење песка. Али ми треба да гајимо ту идеју, да ако вам приходи дозволе, подигнемо дуж целе обале Саве и Дунава шпорове и кејове. Али онај начин није користан, и за што би онда овако радили?

Ја сам зато, да се преко ове молбе пређе на дневни ред.

Јоца Илић. Ми смо у стању, да попуњимо општини оно мало прихода.

П. Видаковић. Овде није била реч само о приходу него и о користима.

Н. Борђевић. Ја се слажем с г. Видаковићем, него још ово да допуним. Не само, што општина има прихода и грађани добијају јевтин песак, него новац остаје у земљи; а иначе би како за све дајемо новац на страну, давали и за песак.

Што они ударају на то, да их је вода потопила па људи и не памте, да је била оволика вода. Ово је јединствен случај: он се не може узети као правило.

Председник. Ја нисам стручњак, да би као такав могао, да говорим, али свакако желим, да се учини нашим грађанима, да се њихов крај подигне: да им се отвори пристаниште.

Ја, као нестручњак, мислим, да је основанија она понуда, коју је дао инжењер. Ја мислим, да би требало подићи један канал од града до карабурме. (Чим општина дође до срестава, прва ће јој дужност бити да то учини.) У том би каналу зимовале лађе. Ту би била дрварска пијаца а и за српске продукте, јер на садањем месту не може да остане.

Дакле, ја не бих био за то, да се одбију без икакве наде, него да им се каже: општина се стара, да онде подигне канал.

Јоца Илић. Па најбоље је, да им се да празно обећање.

Председник. Овом би приликом могли да решимо, да се земља, која се откопава, посипа на обалу.

Петра Видаковић. Онда би требали, да одредимо комисију, које ће изабрати најзгодније место, кад почне откопавање.

Председник. Закључак је овакав: одбор прима предлог инжењеров, но је решио, да се што скорије нађе сигурнији основ, на коме ће се подићи тај крај. („Врло добро“).

Председник. Сад је на реду питање о радњи вашој, да се рачуновођа општински разреши од дужности.

Ви сте на претпрошлој седници решили: да ја у име одбора предложим суду, да он отпусти рачуновођу. Суд је прихватио ту вашу жељу, те је одредио једно лице, које ће примити дужност од г. Станка у присуству одборске комисије. Но, кад је комисија дошла, да прегледа његов рад, он ју је замолио: да причка за неко време, док не уреди своја акта. Међутим ја сам добио акт од Управе вароши Београда, којим тражи, да јој се поднесу сва акта о овој ствари на увиђај, јер се г. Станко њој жали: да се овде против њега незаконито ради.

Уз повраћај аката, добио сам акт Управе коме је садржина у томе, да она на основу оп. закона и његовог § 76. задржава одборску и судуку од извршења и упућује Суд, да он на основу закона испита ту ствар и даље по закону поступи; што вам саопштавам да ће се и учинити кад Управа налази да је одбор изашао из својих граница, а суд није поступио у границама закона.

Ми се морамо повиновати државној власти, а ја примам на себе то, да ћу даље по овој ствари радити шта треба. Ја вас молим, да ми то дозволите.

Петра Видаковић. Одбор општински није решио, да се Станко отпусти, но је тражио од Вас, као од председника општине и управне седнице, да Ви констатујете, шта је он овде учинио и са чега одбор предлаже, да се он отпусти. Констатовано је, — да је он против закона радио; тако чл. 65 закона о устројству општина каже: (чита).

Станко је послао рачуне општинске на преглед главној контроли, ма да их одбор пре тога није прегледао; Станко је учинио незакониту радњу. Он је дошао у одбор да правда своју радњу и био је врло дрзак. А што управна седница није изнела те мотиве у своме реду, ја нећу да примим никакве примедбе од управне власти — то може да прими упр. седница — она је то требала да каже.

Дакле Станко се истрчао. Он мисли, да је он нека сила и шаље рачуне Главној контроли, и ако их одбор није прегледао. Дакле ни више ни мање Станко се титра с одбором. Дакле управна седница требала је да изнесе те мотиве.

А надзорна власт ни по каквом закону нема права да утиче на решење управне седнице, којим се један чиновник отпушта из службе.

Ја као одборник и члан оне комисије, тражим: да управна седница донесе решење, којим ће се задовољити и општински одбор и правда. Јер није имало места ни томе што је он дошао у одбор. Само то, што је дошао у одбор доста је за осуду, а сувише је оно, што је он казао: "решење је одборско више него неумесно".

Господо, кад је то могао да каже у лице целом одбору један рачуновођа, шта ли још може овај одбор дочекати?!

Ја молим г. председника; да он у томе решењу суда изложи мотиве, из којих се налази за нужно, да се Станко отпусти из службе, и то тако, да то решење није дужан да подложи надзornoј власти на одобрење.

Ја молим, да он то учини у што краћем року, да би се задовољило јавно мњење и грађани а на по се и представништво ове општине.

Председник. Ја сам учинио моју дужност, коју ми закон налаже. Ја сам казао да ми је надзорна државна власт наредила да управна седница ради на основу закона. То што ми је она наредила, ја ћу извршити, али какав ће резултат испасти, не могу да кажем. Ја вас молим, да се с тиме задовољите.

Ни ја не могу, да му одобрим, што је послао рачуне Главној контроли, он ми је давао за то неке разлоге и вели: двојица су потписали рачуне, али догод одбор не каже, да прима реферат одређене комисије, догде ствар није свршена.

Што се мене тиче ја ћу ићи у том правцу, али не могу да стојим добар, да ће се моје мишљење примити у управној седници.

Ја вас молим, да примите ово.

Н. Ђорђевић. Ја мислим, да би се могао донети овакав закључак: да одбор реши, да се ова ствар упути управној седници, да је она реши како закон налаже.

Ја сам и пре био противан да одбор општински решава и доноси закључак, да се г. Станко отпусти. То је захтев г. Пера Видаковића. Ја сам и онда говорио да ми можемо казати: да одбор општински није задовољан са радом рачуновођиним. Сад г. Видаковић и вечерас излази с предлогом: да г. председник одма сутра реши, да се Станко отпусти. Ја опет нисам за то, него да г. председник сврши ову ствар онако како му закон налаже.

Пера Видаковић. Ја опет имам да кажем то, да је одбор газда у овој кући. Ја, као човек од закона, кажем да нема нигде параграфа у закону, по коме може управна

власт да ремети решење управне седнице, којим она решава, да се један чиновник отпушта из службе.

Ја држим, да ће г. председник однети у управну седницу, као њен председник, колико толико уверења, да ли је поступак Станков коректан или није. По мом уверењу управна седница неће донети другчије решење.

Што се тиче рачуна општинских, ја предлажем: да се одмах још вечерас реши, да иштем од главне контроле, да нам врати рачуне, те да видимо какви су ти рачуни и да комисија, коју смо изабрали, продужи овај започети рад.

Н. Ђорђевић. Ја нисам тврдио, да надзорна власт има права да се меша у оваква решења управне седнице, но сам само казао, да је одбор прешао своје границе. Одбор је чинио такве предлоге, које по закону нема права да чини. Нека се размеће г. Видаковић колико хоће као параграфлија, он овде нема права.

П. Видаковић. Ево му закона па нека паће, где стоји то да ја као одборник немам права да предлажем. Ја опет то предлажем. Ја сам овде увређен, каже ми се да не знам закон. Ја г. Ђорђевићу имам право на бело, да сам факултетлија параграфске правде, кад не знате закона а Ви риф у шаке па за тезгу.

Н. Ђорђевић. Г. председниче, ја молим овде за заштиту. Овде ме називају фушром. (Жагор за тим велика граја. Чује се: није он казао фушер, него риф у шаке.

Председник. Верујте ми на моју част, да нисам чуо. Ја сам чуо, да је г. Ђорђевић казао да Ви (г. Видаковић) у овој прилици не знате закон.

У колико ја разумем пак закон, ја знам, да је право отпуштања чиновника дато суду, а одбор никако не може донети такав закључак, јер би онда изгледало, да је суд под пресијом одборском то учинио. (Тако од прилике и овде стоји). С тога сам Вам ово само и јавио. Ја вам кажем, да ће суд општински водити рачуна о томе, да изврши оно, што му надзорна власт нареди. Овде су 2 члана који ће водити рачуна о вашим говорима.

Ја мислим, да је ова ствар свршена.

К. Црногорац. Жалим, што нисам био у седници, кад је ова одлука донета на начин, какав одбору није у власти

Ја ћу г. Видаковићу казати, да не мисли погрешно о рачунима, које је г. Станко поднео, јер г. Станко има списак чланова комисије, који су долазили те прегледали рачуне. Ја сам апеловао и на вас да и ви кажете, да ли је тако одлучено. А сад и закон каже, да могу и двојица предлагати.

Нека г. Пера запамти, да г. Станко није могао подносити те рачуне главној контроли, пре но што их г. председник не потпише.

Изволте господине, сад даље.

Председник. Док се не уверим не могу ништа тврдити; дакле не знам је ли и ко спроводни акт потписао.

Св. Милојевић. Овде треба имати на уму ово. Рачуновођа општински није могао да шаље рачуне главној контроли пре док их одбор не би одобрио и док после тога не би били изложени грађанству на углед.

Рачуновођа и ако је знао за те законске одредбе и ако је знао за одлуку овога одбора, да се ти рачуни даду на преглед свој комисији — он је те рачуне послао контроли; шта више то је учинио и без председникова знања.

Ја имам уверења да овај г. председник нити је за то знао нити је потписао те рачуне.

Дакле, он је без знања одбора и суда те рачуне послао контроли. То, што је тако урадио, дало је повода одбору, те је овај изјавио; да такав чиновник не треба да се трпи; дакле, да треба да се разреши. Било, је истина, испрва предлога, да се одмах отпусти, али г. председник је казао, да одбор нема права да то учини, него суд а он ће тамо изјавити жељу одборску. И заиста председник је учинио своје: управна је седница донела одлуку, да се разреши.

Према оваквом стању ствари, доиста је била неумесна примедба надзорне власти — требала је да изоставе у погледу овога рада и што се тиче одбора и што се тиче суда. И одбор и суд радили су у границама закона.

Сад да не би ни одбор ни суд долазили у сукоб, ја мислим, да се задовољимо с овим, што ће г. председник узети ову ствар у поступак и понова донети решење. Но с тим, господо, да одбор и сад да изјаву, да нема вере у онаквог чиновника, и онакво лице да рукује с општинским рачунима, које је послало те рачуне главној контроли, без знања одбора и председника. („Врло добро“).

П. Видаковић. Жалосно би то било кад одбор не би имао права, да предлаже, да се неки чиновник отпусти; — а још би жалосније било, кад кога чиновника не би управна седница отпустила, кад одбор то предлаже.

Председник. Чиновник се отпусти онда, кад се нађе довољно материјала, по закону против њега. Ми треба, да да радимо оно што закон и правда захтевају, нарочито онда, кад нас је државна власт упутила, да се крећемо у границама закона.

Гл. Јосифовић. Ја мислим, да је одбор донео ту одлуку за то што нема више вере у тога чиновника, да му они даље воде рачуне. Одбор је тражио, да му се канцеларија одмах запечати, те да се увери да ли су ту рачуни код њега.

Председник. Ја вас молим, задовољите се с оним што сам казао.

Никола Ђорђевић. Мој би предлог био овакав: да одбор реши да г. председник с општинским судом најозбиљније иследи ову ствар и ако нађу ма и најмању незаконитост, нека с места поступе по закону, али тај чиновник не треба да се отпусти.

Др. Марко Лено. Одбор је имао довољно прилике, да се увери о незаконитостима г. Станка, само је испуштена једна формалност, да се он саслуша — а то није кривица до одбора. Ствар је чиста и јасна.

Ја сам за предлог г. Милојевића.

Председник. Молим вас, господо, ми можемо само казати, да остајемо при старом решењу.

Државна власт на основу § 76 обележила нам је колосек, којим нам ваља ићи, а ја ћу ићи тим путем, што се мене тиче.

Дакле господо ствар је свршена. Већина одбора жели, да се тај чиновник отпусти, а суд ће гледати да задовољи одбор. („Тако је“. „Врло добро“).

Сад чујте молим вас, још неколико уверења. (Прочитана).

Састанак је овај трајао до 8 час. по подне.

САСТАНАК

одбора општине београдске држан 18 Августа 1888 г.

(по стенографским белешкама)

почет у 6 часова по подне.

Били су: председник г. Ж. Карабибировић, члан суда г. Јанаћ Јанковић, чланови одбора: г. г. Ђорђе С. Новаковић, М. Кр. Ђорђевић, М. С. Мостић, Св. Карапеша, Раден. Драговић, Дим. Вељковић, Н. Р. Поповић, М. Банковић, Стев. Јосифовић, Т. Ј. Мијајловић, Гргур Миленковић, К. Петровић, К. Д. Главинић, Миг Ж. Маринковић, К. Црногорац, Станко Петровић, Др. М. Т. Лено, Н. П. Михајловић, М. Јанковић, Јов. Петковић, М. Степановић, Сам. Пијаде, Др. Ђ. Димитријевић и Јован Илијћ.

Председник. Молим вас господо, састанак је отворен. Изволте чути протокол последњег састанка. (Секретар чита протокол од 13 Августа.

Председник. Има ли кошта да примети на овај протокол? (Нема).

Ја сам 14. Августа добио један акт од Управе вауроши Београда односно молбе од еснафа хлебарског, којом они моле да се повиси цена хлеба,

Секретар прочита акт управин.

Председник. 14-ог је била недеља а у понедељак празник, ја сам онда одговорио Управи, да ми није могуће да набавим ц новнике брашна и жита, по што су празнични дани и у исто време кажем да због тога нисам у стању да сазовем одбор, пошто чл. 35 тачка 13 општинског закона каже, да суд мора ово у договору с одбором да реши. С тога дакле није ми могуће било да одговорим овом зактеву управином, него сам морао, да сазовем ову ванредну седницу а и због осталих предмета, који су остали нерешени од прошле седнице. Сад сам прибавио ценовник брашне и жита и молим вас да то чујете, како би могли решити, шта да одговоримо Управи.

Секретар прочита.

Председник. Дакле 17 је пара цена брашну, и ви сад имате да кажете: да ли је умесна молба хлебара т. ј. да ли треба повисити цену хлеба. То је сад ваше.

Св. Карапеша. Да ли имате последње цене брашна, када је ова такса ударена?

Председник. Имам. Изволте чути.

Секретар прочита.

Св. Карапеша. Онда су то те исте цене.

М. Мостић. Да ли то траже само хлебари или и фабрика хлеба?

Председник. То је тражио еснаф.

М. Мостић. Кад само еснаф тражи већу цену, онда је цена добра. Нека остане каква је. Најбољи знак, да је цена добра, јесте што се сви необраћају, за повишење цене.

Председник. Немојмо то узимати за главни резон, јер овде тражи еснаф, а можда и они с њиме заједно траже. Главна је ствар овде: да ли између цене брашну и житу налази одбор да треба повисити цену хлеба.

К. Петровић. Треба да се повиси, јер од неколико дана цену житу нагло скаче.

Н. Вуковић. Данас је цена житу скочила са пола динара и за то треба ово да учинимо, јер они ће сутра опет да траже а има изгледа да ће цена још скочити.

Р. Драговић. Кад је била цена житу 10 дин. до 10 и по овде је била цена лебу 17 пара, а данас, кад је жито 12 и по дин., треба и хлеб да буде скупљи.

М. Мостић. Треба да чекамо па ако цена скочи, они ће опет да траже. Ти су нам цинцари доста пара изели и однели из наше земље. Има доста синова ове земље који ће нам месити хлеб, кад њих више не буде.

К. Петровић. А што се наши људи нису одважили да месе хлеб?

М. Мостић. Е ако стоји то да нас могу само цинцари да хране, онда да им дамо.

Председник. Кад је цена брашву 15 дин., онда је 17 пара доста. Две паре динарске разлике, то је доста. Цена житу, то је спекулација, јер ако се данас рецимо у Пешти више тражи, оно скочи са 2 форинте, па одмах према томе и код нас скочи са 4 динара, а сутра опет може да падне.

А ако се цена почне нагло пети, онда ми и онако држимо често седнице, па можемо решити, да се цена повиси, јер сам ја за то, да сваки који ради нешто и заслужи.

Прво ћемо да гласамо начелно оће ли се цена повисити, па ако решимо, да се повиси онда колико.

Сад је цена хлеба 17 пара а брашву 15, 15.60 и 16 дин. Можемо узети 15 дин. као главно мерило према овим ценама довољна је цена хлеба 17 пара. Оно истина да је оно цена брашну с мекињама, које отпадају и продају се јевтиније, али се узима и 30—35 процента воде.

Дакле да гласамо, ко је за то да цена хлеба остане ниста, казаће „за“ ако је за то да се повиси, казаће „против“ (Гласило је 15 „за“ и 8 „против“.)

Дакле већина је за то да остане стара цена.

Ми овде, господа, имамо једну молбу од одбора за улепшање и унапређење дунавског краја. Тим поводом ја сам позвао г. инжењера, да вам он објасни ту ствар. Чујте молим вас шта они тражи.

(Секретар прочита молбу друштва за улепшање и унапређење дунавског краја, да се улица „доње градеко поље“ прошири на 20 метара.)

Председник. Ја сам био наредио и замолио нашег инжењера, који се бави с том нивелацијом, да начини нацрт и каже, каква је разлика између пројекта, што треба да се изврши, и овога што они траже. Изложите чути његово мишљење. Ако се усвоји ова молба онда би требало да замолимо г. министра војвог, да он то одобри, јер то није наш рејон.

Општински шеф-инжењер Ст. Чађевић објашњава: Овде ће господа техничари из плана видети, да то није могуће из ових узрока. Прво добила би се већа стрмена и далеко би се отишло од фронта.

Улица од Национала до Реалке зове се „горње градеко поље“, а одатле на ниже докле варош траје „доње градеко поље“. — Ово се место односи на ту улицу. Ја мислим да би г.г. техничари према овом плану могли уверити, да није могуће да се ово усвоји. Ова би улица требала да буде широка место 15, 20 метара, јер се овде види да и сам терен не допушта да буде шира. (Показује план.)

Председник. Закључак је у општинском одбору донет да се овај крај одкопа и лиценцијација је за то свршена, но по што се нивелисање није могло да изврши, ја сам на

редио да се ништа не ради док се план не поврди. Но овде је господин некренуо једно питање, оће ли та улица да остане широка 16 мет. или да буде 20. Ја мислим да би се могло дозволити да буде ширине 20 м.; јер та улица држи везу са два краја вароши са Савом и Дунавом. Ако то усвојите то можемо да свршимо без великих тешкоћа. Но ако би усвојили оно, што они траже, онда би морали тражити одобрење од државне власти, да нам уступи неки део земљишта.

К. Главинић. Овакав предлог одбора друштва за улепшавање дунав. краја не можемо усвојити, али предлог г. инжењеров требали би да усвојимо. (Даље г. Главинић пита за што се не откопавају улице у дунавском крају а инжењер му одговара за што а за тим му и председник објасни).

Милан Мостић. Да то није скопчано са каквим експроприсањем земљишта?

Председник. Ја мислим да то неће бити, но то ће знати г. инжењер. Него ја мислим да ће нас коштати само откопавање.

К. Црногорац. Нека се одреде 3 етручњака, па нека ту ствар извиде.

Председник. Онда је најбоље да овако решимо: ако општина не имадне шта да плаћа онда ће се улица проширити на 20 мет. иначе не.

(Вичу: „добро, усваја се“.)

Сад имамо молбу пиљара који седе онде у оним дубавима на зеленом венцу, и који моле да могу изаћи онде на површину — на зелени венац — да своје радње могу упражњавати и да за то плаћају општини. После сам добио молбу са преко 200 потписа, у којој грађани моле да се реши питање о пијацама. Дакле није онако као што новине доносе да се пијаца са свим пресели.

Молим вас чујте те молбе.

Секретар прочита.

Председник. Наша је дужност била да изнесемо то пред одбор, а одбор има право да прими, преиначи или одбаци тај њихов захтев, па онда да се то изнесе пред збор, да он то дефинитивно реши.

Милан Мостић. Да ли случајно г. председниче, имате података о величини кирије, коју сада плаћају пиљари.

Председник. Имам у једном одвојеном акту, који сам ја тражио да ми накнадно поднесу. Ако хоћете чујте тај акт.

Секретар прочита.

М. Мостић. Као што се види, ако је овај извештај у истини, то је један приход од 12—15.000 дин. годишње. Изгледа ми да је општина тај свој приход, не водећи довољно бриге о својим приходима, другим покловила, тако да се изразим. Ако има разлога и потребе да и тамо буде пијаца, онда за што да се они грађани гурају по оној пуци и по оном смраду? Без сумње ни у само пиљари ти који имају потребу да се на ширини „зеленога венца“ изместе. Одбор треба да прихвати ову молбу и да реши да се сазове збор. Тим би се постигло двоје: понунила би се потреба једна наших грађана, (што је наша дужност да учинимо) и друго, општина би добила приход, који јој већ толико година пропада. То је моје мишљење.

С. Пијаде. Ја мислим да зелени венац и нема више права на пијацу, него ти су силом отишли да тамо седе

у дућанима а не на пијаци. За то општина нема права да тражи награду. Они су се уселили у дућане и немају права да траже пијацу.

Б. Новаковић. Имају два питања, која треба решити. Једно је питање: да ли можемо одобрити да се пиљари иселе на „зелени венац“, а друго је: да збор реши, да ли да буде више пијаца. Јер ако решимо да буду две пијаце онда оно прво питање отпада. Сад мислим, да би требало решити које питање прво да узмемо.

Председник. Ја сам за то ова два акта и везао у једно. Онај први акт заиста показује, да је општина држећи се онога ранијег решења од пре 7 год. да се пијаца премести није одузела право да се о томе после 7 год. опет ради.

Друго ова молба пиљара доказује колики је грдан приход отишао из општинских руку.

Ја сам онда био председник, и колико смо ми војевали да остане једна пијаца, мислећи да ће се само једна моћи одржати. Међу тим ова се одржала а и она се развија у оном ђумецу. И кад они људи моле да их оданде иселимо и да општина добије онај приход, онда нема сумње господо, да је то корисно по нас. Но то може само збор да реши, ако одбор налази да то треба да учинимо. Ја мислим да о томе нема речи да треба водити рачуна о молби тих грађана, који се даде у оном блату.

Ја мислим да би сада требали да изберемо комисију која ће имати да каже где би се још имале пијаце отворити.

Ја сам о томе размишљао и мислим да би требало да ова пијаца остане главна и њоме да рукује општина преко својих органа а све остале сем Цветног трга, који има уговор с општином, да се даду под аренду.

Ја не бих био мишлења да се то вечерас преко колена реши и да се каже, да се сазове зборе, него да ту ствар комисија испита и о њој размисли. То је моје мишлење.

Б. Новаковић. Није потребно да одређујемо комисију. Овде се тражи 7 пијаца а право је збора да реши, оће ли бити 7, 5, 4 и т. д., — за то би требало да дамо ово збору на решење.

Председник. Што ми решимо збор каже „за“ или против — збор није конференција — на збору нема никакве конференције ни дебате. Ви као представници свију грађана имате право да формулишете ту ствар и да је изнесете пред збор.

Б. Новаковић. Збор је виши од одбора.

Председник. Али 200 грађана су мањи од одбора.

Марко Степановић. Пошто овде постоји један акт о пијацама, то држим да би требало да се одреди једна комисија, која ће констатовати, где су пијаце најнужније и у ком одстојању, па онда то решење комисијско донети пред одбор, па да он реши шта има да се изнесе пред збор. Заиста је то умесно, што је г. председник навео, да се за то одреди једна комисија.

Милан Москић. Господо. Питање пијачно за нашу варош врло је важна ствар. То је једно од најживотнијих од најбитнијих питања за развитак наше вароши. То питање покренуто је има једно 10—15 год. а решавано је сваки час у разним формама. Од последњих 7—8 година треба добро размислити. Ми знамо да она пијаца на при-

стоји тако да је главна и централна пијаца на Великој пијаци. Но узев у обзир, господо територијум наше вароши; узев у обзир грађане који живе на коме терену и како је расута варош, очевидно је да се једном пијачном потребе наших грађана не могу подмирити.

Ми имамо вечерас говорећи о пијачном питању, да водимо рачуна о општем напретку вароши и о што бољим и лакшим снабдевању наших грађана у својим потребама. Наше пијаце стоје данас врло хрђаво распоређене, тако, да не одговарају ономе чему требају да одговарају. Господо, са сажалењем могу да кажем да смо са свим случајно и нехотице, бар за се могу да кажем, да знам од једног несрећног броја пиљара за један приход општински, који узима један приватан човек мучећи околину тога краја. Ако смо случајно услед те молбе дошли на то питање, и ако је услед те молбе дошла молба од 200 грађана, који нису умели да преставе ту потребу као потребу грађана, него као своју, него су мислили да ће тим побудити општински одбор, да што боље уреди неуређено пијачно питање.

Г. председник, пошто су прочитане молбе, излази са својим мишлењем, да је то питање важно, да га треба проучити и у тој цели предложио је комисију, која би имала да узме у обзир терен, густину становништва, начин како се на нашим пијацама купује и продаје и т. д. и та комисија по свом добром сазнању да нам престави колико ће се пијаца и на којим местима подићи.

Ја благодарим г. председнику на тако смишљеном резону и ми треба да усвојимо, да се та комисија још вечерас одреди. То је што сам имао да кажем.

Председник. Ја мислим, да оно што ви будете решили то треба да буде тако спремно да учини да се једногласно прими. Али тешко је погодити мишлење свију наших грађана кад се та комисија састави ту би требало да буду људи из свакога краја наше вароши и онда би могли очекивати да ће се то примити, јер се на збору не може резонирати; овде треба све да се скува, што ће се пред збор изнети.

К. Црногарац. И ја признајем да је пијачно питање од велике важности. Нема сумње да је оно у нас везано и за односе политичке. То што се наводи за побуду молбе ових молилаца, није свакојак главна побуда њихова. Стоји и то да је тамо на Зеленом венцу смештена пијаца вољом појединих личности на такво једно место где не треба да стоја пијаца али изван тога ја знам да је било и пиљара који су водили чисто политику с тим пијачним питањем. Било је и таквих који су чак и ангаживали поједине личности, да се сместе у онај простор где су сад. И сад ово што износе поједине личности, чини ми се да је то опет једно питање такво, које не можемо тако лако примити, без онога, што је предложио г. председник, т. ј. без оцене нарочите комисије, коју би ради тога изабрали. То не можемо без тога учинити, тим пре што знамо да је за време прошлог министровања г. Радивоја Милојквчића једна комисија, у којој је био г. др. Медовић и други прегледала то место и дала мишлење да на Зеленом венцу, онде где је данас, пијаца не сме остати. Но ја бих желео да знам зашто ти људи пре нису тражили тамо пијацу са мотивом оваквим: у корист општине. То је дакле питање о коме треба добро размислити. Ми знамо да она пијаца на при-

лику продаје данас скупље производе него ова Велика пијаца овде. С тога ова пијаца повукла ме је увек пре него она, која ми је много ближа, повукла ме је да дођем на њу само зато што је овде отворена конкуренција. Та конкуренција побуди људе чак и са врачара да дођу јер знам да се многи жале да се и на Цветном тргу многи производи продају скупље. Према томе што се зна да је то тако, изгледа ми да и ова мисао што се предлаже да буде 7 места у Београду за пијацу одређено, изгледа ми велим, да та мисао није главна мисао, него се то помиње само за љубав „зеленог венца“. И овде је свакојакто то главно а гледало се и на време кад ће се ово истаћи. Но господо није то лака ствар покретати један општински збор и са њима се играти. Ја знам да се свет два — три пут лomio и завађао око тога питања. Ја колико сам згао толико сам казао и ако изаберемо комисију било од 12 чланова, било мање — само би је нарочито требало умолити да братски ту ствар уреди; да никоме не учинимо неправду.

Милан Маринковић. У тих 200 грађана је ли ушло грађанство из свију крајева Београда или само из околине Зеленог венца?

Председник. Већина је из тога краја. Ја не би требало сад да се упунитам у ово питање, али г. предговорник је у неколико казао оно што у ствари и јесте: није њима стало баш до 7 пијаца него да се добије бар још једна. Ја држим кад би одредили 7 места за пијаце да би учинили само један лом, Није то тако проста и лака ствар, јер кад се мењају пијаце, ту се селе дућанције, селе се бакали ту се мењају цене имању, на једном крају падају, на другом скачу и т. д. Зато о томе треба добро размислити да не учинимо какав корак који не би био добар. С тога је потребно да чујемо мњење комисије о томе. (Одобравање),

М. Маринковић. Може ли та комисија изабрати мање од седам места.

Председник. Кад комисија да мишљење о томе што се тражи, она може без обзира на ову молбу предложити колике нађе да треба да буде пијаца и на којим местима па ће то онда доћи пред одбор, и одбор ће о томе решити шта одобрива да се стави збору на гласање.

Коста Петровић. Ја би хтео само да одговорим г. Прногорцу. Мени се чини да је то сасвим споредна ствар да ли је ове људе што су поднели ову молбу покренуо на то њихов себични интерес или шта друго. То се нас не тиче, Ми имамо да решимо у главном то да ли је нужна још која пијаца осим ове. Ја мислим да ниједан од одборника неће делити друго мишљење него то да су нам потребне бар још две пијаце, како би се задовољили сви крајеви вароши а у осталом и дужност је одборника да се обазру на потребе сваког краја вароши.

(Свршиће се)

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

И преко свију опомена и наредаба, ипак се дешава да по неко противно правилима о извозњи ђубрета поступа.

Тако:

а.) или допушта извозњу ђубрета и другима сем повлашћеника варошког.

б.) или износи ђубре својим колима не само из своје куће (у којој живи) него и из других;

в.) или газда куће не плаћа тачно таксу неприкупљајући је од кирајдија, него повлашћеника упућује да таксу од кирајдија сам наплаћује.

Овако поступање од штете је по само уређење, и никако се не може даље д. пустити. Али пре но што би се предузеле најстрожије мере и казнама подвргавали сви они који се правила о извозењу ђубрета не придржавају, овим се издаје последња напомена:

а.) да извозењу ђубрета из свију вар. зграда само повлашћеник има да врши а никако приватни возари;

б.) да са својим сопственим колима ђубре може да извози само из оне куће у којој сам сопственик живи;

в.) да таксу за ђубре морају повлашћенику плаћати за себе и сваку партију кирајдија сами сопственици кућа, и то при концу сва ога месеца иначе је Суд принудним пут м наплаћује.

Буде ли се одесило да когод и после овога, преко правила преступи и тако повреди наредбу полициске власти, навући ће последице правилима прописане.

Од стране Суда општине вар. Београда 22 Септембра 1888 год. ЛБр. 129.

Због чисте штампарских тегоба, са којима се од дужег времена боримо, ни овај број општинског листа није могао на време изаћи. — У стању смо, међутим, читаоце известити: да ће се не само ова нехотично створена празнина брзо попунити накнадним издањем „ванредних“ бројева, него да је општина решена, да, ако бити мора, и по цену тежих услова штампарских, но што је до сад имала, осигура уредно излажење свом органу.

УРЕДНИШТВО

ПИСМА ИЗ РУСИЈЕ

(Париском „Солеју“)

Петроград 22. септембра 1888

Тријумфално путовање цара Александра по Кавказу и велико скупљање војске на границама Аустрије, би, у свако друго време, узбунило јавно мњење у Русији, и послужило као неисцрпан извор разговору у престоници. Али данас, јавно мњење је овде живо заузето стварима у Немачкој. И, као што се оно битно разликује, у овом погледу, од публике француске, то ћу ја бити тако слободан да вам у кратко изнесем оцене које је у Петрограду изазвало, на пример, штампање *дневника* покојнога Фридриха III.

Пре три месеца ми смо са приличним изненађењем, читали чланке пуне хвале и топлог учешћа, које је већина *француских* листова посветила била умирућем цару Немачке. У исто време руска је штампа добила била налог озго да се држи у резерви а добила је тако мудри налог за то, што би у оном тренутку њени коментари били дијаметрално противни изјавама новина париских.

Ну, од куда је потекла сама та разлика у оценама између два народа, који су тако позвани да се данас разуму, и који су за ово последњих неколико година пружали један другом доказе искреног политичког пријатељства? Узрок је томе врло прост. Французи су гледали с основом или не (ја мислим без основа) у личности пок. цара Фридриха оваплоћење њихових мирољубивих тежања, изравнање Француске с Немачком — једном речју — повратак Елзаса и Лотаринђије. Руси, на против, видели су у њему најжешћег непријатеља Словенства, питоמו оруђе једне Инглеске — на кратко — душу најмоћније коалиције противу њихове отаџбине.

Јест, Фридрих III, нама је представљен као човек којим царица (Инглескиња) апсолутно влада, као страсни обожавац Инглеске, и тврдо решен: да у друштву с војском аустријском и флотом британском потисне Русе са обала Дунава и може бити, и самог Балтика. Знало се, на прилику, да је он, као престолонаследник Немачке, у време јубилеја краљице Викторије, сматрао за част да фигурише у пратњи савезних принчева и васала Инглеске — као што се зна — да је одмах по доласку на престо успео да увуче Инглеску у тројни, аустро-немачко-талијански савез. Ова циновска комбинација, која је онако и уплашила била француске државнике, била је — држи се овде — далеко

пре наперена противу Русије него ли противу Француске. Ми смо тада били, доиста усамљени у Јевропи, и хиљаду пута изложенији но у кримском рату; јер је таква коалиција сила грозила у једно и исто време свима границама нашим — од врхова Авганистана до залива Финландије. Кад се у тако страхотном положају замисли, још и она струја симпатија француских за Фридриха III, онда је очевидно, да ми ни на кога живог неби могли рачунати. Русија би тада била *прва* сломијена, прегажена и у комаде исечена и за њом би дошао ред на нашу јадну и жалосну Француску.

Ево, дакле, шта се *говори*, бар у руским политичким круговима. И онда, какво чудо може бити ако се Русија покаже ладна према спомену покојнога цара?... Јест, прека смрт Фридриха III изменила је судбину Јевропе. У место коалиције противу Русије долази сад коалиција противу Инглеске. Бар тако се овде тврди, или бар с надом излази. Француска, дакле, греша што се боји да постане нишан. Не. Та судбина чека њену комшиницу. Први акт Виљема II био је: доласак на ноге Александру III. Још за живота Виљема I. свемогући Бизмарк је, с ретком вештином, одржавао равнотежу између „слона и кита“ — тј. између Русије и Инглеске. Од ово шест месеца, пак, терзије су нагло претезале, најпре, у корист Инглеза, а за тим у корист Руса. Приликом састанка у Петерхофу, цар је руски врло мудро избегавао сваку обвезу. Њему је, управо, било довољно да каже једну реч па да му одмах у четворном савезу буде понуђено место Инглеске. Али, ако је овај први покушај пропао, други може успети. Бизмарк је, веле, јако озлојеђен, а Виљем II. познат као човек од мало стрплења. За неколико месеца, и престо Холандије биће упражњен. Присајединити ту краљевину, са цветућим јој колонијама, био би велики тријумф за Немачку, као што би био страпан шамар за Инглеску.

Да би, пак, постигао тако сјајан резултат, двор берлински не би, доиста, жалио да учини све могуће уступке Петрограду. Остало би, према томе, Француска да стави своје услове. Не налазећи се у стању да се, без опасности за рођени опстанак, одупре грабежу — неће ли се и она сама склонити да граби? Валонска Белгија увек је ту, да јој пружи довољне накнаде. Бар, тако се говори у овдашњем свету политичком. На вама је сад да о томе размислите, и да се решите. По себи, ствар заслужује толико труда.

Но, у заплетима који се спремају има да се

забележи и један чудноват појав, а на име: измирење вековних непријатеља, Турске и Русије.

Крвави рат од 1877 имао је ту оригиналну последицу: да завади пријатеље и зближи непријатеље. Сваког дана све се већа провалија копа између Руса и Бугара, те старе браће из православљу и славизму. На против, Турци и Руси, који су се онако душмански носили на разбојишту Плевне, ево хоће данас да буду најбољи другови у свету. Баш као оно некада под царем Николом и султаном Махмудом, Русија постаје заштитницом нападајуће Турске. Александар III. не може да сиђе у јужне провинције свога царства, а да му изванредни посланик Абдул Хамида на сусрет не изађе и поздрав изручи. С друге стране, велики кнежеви руски сматрају за дужност да врате такву пажњу цару у Стамболу. Колико прошле недеље браћа рускога владара, велики књаз, Сергије и Павле Александровићи и велика кнегиња Јелисавета Феодоровна примљени су на свечан начин у Цариграду. Ко би то, пре десет година, могао предвидети? Јер, имајте на уму да су царска браћа дочекана у самој сјајној палати Долма-Бакче, томе дворцу некадањих султана Абдул Мецида и Абдул Азиса на по се — и да у депешама које долазе са Босфора гости не могу да се нахвале указана им пријема. „И ова предусретљивост“ — вели орган г. Гирса — од стране Њ. Ц. В. Султана према високој браћи нашег суверена само одговара поверљивим, срдчним и поузданим, односима који постоје између две силе. Из тога се акта најбоље може видети како су у Цариграду кадри да учине избор између поштеног изравнања са силном Русијом, и сумњивог и скупог наслова на политику Инглеске“.

Ну, ма какви се догађаји спремали споља за годину 1889, Русија удваја своје кораке унутра, и напредује са видном брзином. Ја сам већ јавио како је летина ове године била изредна, и како се услед тога и финансиско стање ове земље сваким даном поправља. Данас сам у стању да вам јавим и један велики успех на пољу индустрије. Жељезница, Самара-Уфа, предана је саобраћају, отварајући прву и драгоцену одушку огромноме благу Урала. Додајте томе још и то: да је овај пут само одломак оне велике *сибирске* жељезнице, чије је грађење одлучено. Но најлепше у целом овом предузећу јесте сам факт: да је жељезница Самара-Уфа непосредни и искључиви производ руских руку. Сав прибор и материјал — и гвожђарија и зидарија, и шине и машине, и кола и локомотиве — словом све је ру-

скога порекла. Пруге су трасирали, као први пут руски инжињери, без сваке туђинске помоћи; док су колико јуче (1876) велики оренбуршки крак исте жељезнице израдили скоро искључно сграни техничари и индустријалци. Да! и ово просто упоређење довољно је да се види: колико је Русија на овом пољу коракнула. Прошло је време када си на њеним жељезницама могао наићи само на инглеске инжинире, немачке предузимаче, белгијске материјале и американске локомотиве. И, кад се цела Јевропа ограђује заштитним зидовима царинским, за што не би Русија саму себе гледала? Овај велики циљ — *буди сам себи довољан* — она је ево и постигла.

Најзад, дозволите да вам у кратко испричам историју једнога кулака — као што овде с презрењем зову проста сељака, који је успео да се на непоштен начин обогати. Овај је тип простих људи био некада врло редак, али, од времена укидања ропства, бива га све више. Бунаков било је име овоме „кулаку“. Родом мужик из Тастуба у округу Златоусте, он је у раној младости напустио своје село, и одао се ситничарству, куповини и продаји у маломе, а за тим и давању новац под интерес. Кајиш му помогне да, том приликом, и коју пару завеже; и Бунакова с том паром затече *грабеж* башкирских земаља, који је са великих скандала који би на видик изашли, био забашурен. Дакле, наш „кулак“ купи за једну багателу неких *четнајвст хиљада* „десјатина“ (хектара) земље; а помоћу чиновника које је умео заинтересовати, *захвати* и свих *четрдесет и пет хиљада* „хектара“. Наравно, то је огроман капитал, и наш Бунаков буде изабран за посланика у дотично *земство*, а у скоро за тим и за председника те губернијске скупштине. Ту се сад могло красти у великим размерама, и некадањи „кулак“ не пропусти своју прилику. На жалост његову, показа се да „тарпејска стена није далеко од капитала“ — ни апсана од господске столице — и наш Бунаков буде брзо ухваћен и у крађи и утаји, као и у неком покушају убиства, те умакне незнано из шака руске полиције, одневши собом све што је могао на јуриш згратити. Управо, и тек пре неки дан уђе му се у траг, и то, као убици једне своје милоснице — неке Јелене Шаршчавина — коју је он мртву спаковао, као „сандук ствари“ на жељезницу предао и у Варшаву експедирао... Остаје наравно, да судски претрес покаже и *побуду* која је овако грозни и необјашњиви злочин могла диктирати.